

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

22 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Nadejda Toma,

Judecătorii: Vladimir Timofti, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac și Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Bîrcă Ludmila în numele părții vătămate și partea vătămată Boghiu Ion, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 octombrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Plamadeala Constantin xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 31.03.2017 – 16.10.2017;

Instanța de apel: 30.10.2017 – 22.11.2017;

Instanța de recurs: 02.02.2018 – 22.05.2018.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 octombrie 2017, în temeiul prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Plamadeala Constantin a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, echivalentul a 20000 (douăzeci mii) lei cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 1 (unu) an.

Acțiunea civilă înaintată de partea civilă Boghiu Ion a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

A fost respinsă cerința procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Plamadeala Constantin, la 20 februarie 2017, în perioada de timp cuprinsă între orele 20:30 până la 21:00, treaz și deținând permis de conducere, conducând automobilul model „VAZ 2104”, xxxxx, pe str. T. Vladimirescu, din direcția bd. Renașterii Naționale spre str. Nicolae Dimo din mun. Chișinău, nu a manifestat

dexteritate în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, nu a ținut cont de situația rutieră, precum și cea care determină viteza de circulație, ignorând astfel prevederile pct. 45 alin. (1) lit. a), b), d) și alin. (2) al Regulamentului Circulației Rutiere și în timpul efectuării manevrei spre dreapta nu a cedat trecerea pietonilor, care erau antrenați în traversarea drumului pe trecerea de pietoni, la semnalul verde al semaforului pentru pietoni, de la stânga spre dreapta, relativ deplasării mijlocului de transport condus de către acesta, încălcând astfel și prevederile normei prevăzute la pct. pct. 40 alin. 2) lit. b) din același Regulament, urmare a căror fapte l-a tamponat frontal pe Boghiu Ion, xxxxx.

În rezultatul accidentului rutier, pietonului Boghiu Ion, conform Raportului de expertiză medico-legală nr. 633/D din 15 martie 2017, i-a fost cauzată vătămare corporală medie.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, *„încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății unei persoane”*.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Plamadeala Constantin, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 1 an și încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a sumei de 191 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată pentru efectuarea expertizei medico-legale în privința părții vătămate Boghiu Ion.

În motivarea apelului acuzatorul de stat a indicat că instanța de judecată la stabilirea pedepsei inculpatului nu a ținut cont de prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, unde se indică că mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele la 500 la 3000 unități convenționale.

De asemenea, în opinia apelantului instanța de judecată urma să încaseze cheltuielile de judecată din contul condamnatului, având în vedere că efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o.

3.1. Avocatul Bîrcă Ludmila în numele părții vătămate Boghiu Ion și partea vătămată Boghiu Ion au declarat apel, solicitând casarea sentinței în latura penală și în latura civilă, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Plamadeala Constantin să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră, sub formă de închisoare pe termen de 1 an 4 luni, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 2 ani, iar în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, să fie dispusă

suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune de 1 an.

Totodată, apelanții au solicitat admiterea acțiunii civile, cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate, a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 38279,84 lei, cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 6000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 50000 lei.

În susținerea apelului declarat, apelanții au indicat că prima instanță a apreciat corect probele administrate de către organul de urmărire penală, însă nu a luat în considerație gravitatea infracțiunii incriminate și nu a stabilit pedeapsa ce ar duce la corectarea și reeducarea inculpatului. Inculpatul nu a întreprins careva acțiuni în vederea restituirii prejudiciului cauzat prin infracțiune părții vătămate, nici până la pronunțarea sentinței, nici după pronunțarea acesteia.

Astfel, indică că instanța de judecată nu era în drept să refuze încasarea prejudiciului material și moral, având în vedere că la materialele cauzei sunt anexate toate probele necesare pentru soluționarea acțiunii civile în fond.

În urma accidentului rutier, părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale medii, respectiv s-a aflat la tratament staționar și ambulatoriu pentru care a suportat cheltuieli în sumă de 41279,84 lei, care constau din 9204,35 lei – cheltuieli pentru tratamentul medicamentos și dispozitivul ajutător de mers; 2693,49 lei - cheltuieli pentru achitarea serviciilor de transport taxi în scopul deplasării, 7256 lei – cheltuieli pentru procurarea biletelor de avion fiicei, Boghiu Natalia, pentru ca ultima să zboare din Roma, Italia în Chișinău pentru îngrijirea tatălui accidentat, 19126 lei - cheltuieli suportate de Boghiu Ion pentru alimentația indicată și produsele de uz casnic necesare pe parcursul tratamentului, 6000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru acordarea serviciilor avocatului în instanța de fond și în apel, precum și prejudiciul moral cauzat în mărime de 50000 lei.

3.2. Avocatul Popa Marin în numele inculpatului, la fel a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia în partea ce ține de pedeapsa complementară, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, echivalentul a 20000 lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport. A explica în conținutul deciziei prevederile art. 64 alin. (3¹) Cod penal.

În susținerea apelului declarat, avocatul a indicat că prima instanță eronat a interpretat prevederile art. 264 alin. (1) Cod penal, având în vedere că pedeapsa complementară privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport nu se aplică la stabilirea pedepsei principale în formă de amendă, or, pedeapsa complementară se aplică doar în cazul pedepsei cu închisoare.

Subsidiar a menționat, că prima instanță stabilind că inculpatul a săvârșit o infracțiune care potrivit art. 16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, a evitat să explice inculpatului că conform art. 64 alin. (3¹) Cod penal, este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel

mult 72 ore, din momentul în care hotărârea devine executorie, iar în cazul dat, se va considera că sancțiunea amenzii a fost executată integral.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2017 au fost admise apelurile, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și laturii civile, fiind pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Plamadeala Constantin, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 25000 lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Boghiu Ion cu privire la încasarea prejudiciului moral, fiind dispusă încasarea din contul inculpatului a sumei de 15000 (cincisprezece mii) lei, precum și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6000 (șase mii) lei.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Instanța de apel a constatat că prima instanță a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma prevederilor art. art. 95, 101 Cod de procedură penală prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportate la declarațiile date de inculpat în cadrul ședinței de judecată și probele administrate, a stabilit corect situația de fapt, dând faptei reținute în sarcina inculpatului, Plamadeala Constantin, încadrarea juridică corectă și anume în baza art. 264 alin. (1) Cod penal.

Cu referire la prevederile art. art. 6, 61, 75 Cod penal, instanța de apel a menționat, că prima instanță incorect a stabilit pedeapsa principală sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, or, în conformitate cu prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, luându-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii.

Instanța de apel a constatat că, acțiunile inculpatului Plamadeala Constantin au fost încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, care prevede pedeapsa în formă de amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani, care în temeiul art. 16 alin. (3) Cod penal, se califică ca fiind o infracțiune mai puțin gravă.

Conform art. 76 alin. (1) lit. a) Cod penal, în calitate de circumstanțe atenuante a fost identificat faptul că inculpatul a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, precum și faptul că acesta se căiește sincer de cele comise. Totodată, în privința inculpatului nu au fost identificate circumstanțe agravante.

Instanța de apel a considerat nejustificată opinia primei instanțe care a reținut în sentință ca circumstanță ce atenuază răspundere penală a inculpatului, faptul că acesta a recunoscut vina incriminată, or, recunoașterea vinovăției atrage

incidența procedurii simplificate în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală și nu poate fi valorificată concomitent ca o circumstanță atenuantă.

De asemenea, instanța de apel reținând că prima instanță a dispus examinarea cauzei în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia de a aplica în privința inculpatului Plamadeala Constantin noi limite de pedeapsă în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, în raport cu prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal - amendă în mărime de 500 unități convenționale, luându-se în considerație gravitatea infracțiunii săvârșite și de situația materială a celui vinovat și a familiei sale, precum și personalitatea inculpatului.

La fel, ținând cont de faptul că inculpatul este la prima abatere a legii și se căiește sincer de cele comise, instanța de apel a conchis că acesta poate fi recunoscut ca o persoană care prezintă un pericol social redus, or, aplicarea unei pedepse mai aspre în privința inculpatului așa cum pledează partea vătămată și avocatul acestuia, la o vârstă atât de tânără în condițiile când are loc formarea personalității, reprezintă o circumstanță care cu siguranță va deforma personalitatea acestuia.

4.2. Instanța de apel a considerat întemeiată cerința apărării cu privire la excluderea pedepsei complementare în privința inculpatului sub forma de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, menționând că norma de drept prevede expres că pedeapsa complementară în formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, este posibil de a fi aplicată doar în cazul stabilirii inculpatului a pedepsei principale în formă de închisoare.

4.3. Cu referire la cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare compuse din suma de 191 de lei, pentru efectuarea raportului de expertiză medico-legală nr. 633/D din 15 martie 2017, privind constatarea gradului leziunilor corporale suportate de către partea vătămată, Boghiu Ion, ca urmare a tamponării cu automobilul condus de către inculpat, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, deoarece procurorul nu a înaintat conform prevederilor art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală, o acțiune civilă în cadrul procesului penal, formulând cerințele corespunzătoare, limitându-se la invocarea circumstanțelor privind cheltuielile pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară.

Instanța de apel a punctat, că cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale privind constatarea leziunilor corporale suportate de către partea vătămată, urmare a tamponării cu automobilul condus de către inculpat, nu pot fi dispuse spre încasare din contul lui Plamadeala Constantin, deoarece norma de drept prevede clar și explicit că acestea se compensează din contul mijloacelor bugetului de stat, astfel fiind inadmisibilă încasarea cheltuielilor vizate din contul inculpatului.

4.4. Referitor la încasarea prejudiciului material și moral cauzat părții vătămate prin infracțiune de către inculpat, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii în parte a apelului declarat de către avocatul părții vătămate,

Bîrcă Ludmila și partea vătămată, Boghiu Ion, și anume în latura soluționării acțiunii civile, menționând că în această parte prima instanță a pronunțat o hotărâre contradictorie normei de drept în vigoare la data judecării cauzei penale.

Având în susținere prevederile art. 225 Cod de procedură penală și art. 1422 alin. (1), (2) Cod civil, instanța de apel a considerat justificată în parte acțiunea civilă formulată și înaintată de către avocatul părții vătămate, Bîrcă Ludmila în interesele lui Boghiu Ion, în partea solicitării încasării prejudiciului moral.

Așadar, la constatarea și justificarea cuantumului despăgubirilor morale, instanța de apel a luat în considerație nemijlocit gradul vătămarilor corporale suportate, faptul că o perioadă îndelungată de timp pătimitul, Boghiu Ion, nu a putut să activeze, totodată nemijlocit suferințele morale la care a fost supus urmare a vătămarilor corporale, cât și însuși datorită procesului judiciar în care a fost antrenat. De asemenea, a fost reținut și faptul că părții vătămate i-au fost aduse daune de ordin moral, datorită imposibilității de a duce un mod de viață normal, o perioadă îndelungată.

La stabilirea cuantumului despăgubirilor morale a fost luată în considerație și starea materială a inculpatului, Plamadeala Constantin, posibilitățile financiare ale acestuia, cât și însuși faptul că condamnarea inculpatului constituie o satisfacție morală pentru pătimit, în consecință, considerând că drept sumă justificativă și rezonabilă care va recompensa daunele morale cauzate părții vătămate, Boghiu Ion, o va constitui suma de 15000 lei, aceasta sumă fiind proporțională daunelor morale suportate, cât și suferințelor fizice cauzate urmare a accidentului rutier.

Având în susținere prevederile art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de apel a reținut că, deși, partea vătămată, Boghiu Ion a invocat faptul că a suportat cheltuieli de tratament medical, precum și cheltuieli de întreținere în urma accidentului produs, prin sentința contestată la caz, a fost admisă în principiu acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile, astfel că partea vătămată este în drept să se adreseze în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată, în vederea recompensării prejudiciului material cauzat prin infracțiune, or, deși la materialele cauzei penale au fost anexate multiple bonuri de plată ce confirmă atât procurarea medicamentelor, cât și produselor alimentare și cele ce confirmă cheltuieli de transportare, toate acestea în cumul nu probează la moment cheltuielile suportate nemijlocit de către partea vătămată, Boghiu Ion.

Instanța de apel a considerat justificată și cerința apelanților privind încasarea din contul inculpatului Plamadeala Constantin în beneficiul părții vătămate, Boghiu Ion, a cheltuielilor de asistență juridică prestată de către avocatul, Bîrcă Ludmila, în quantum de 6000 lei, această sumă fiind justificată prin bonul de plată seria PL nr. 347077 din 25 septembrie 2017 (f.d. 110, vol.I) și ordinul de încasare nr. 23459162 din 15 noiembrie 2017.

Referitor la solicitarea avocatului Popa Marin privind explicarea inculpatului prevederile art. 64 alin. (3¹) Cod penal, în acest sens instanța de apel a constatat cu certitudine că inculpatul Plamadeala Constantin a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă, prin urmare, acesta este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul în care hotărârea devine executorie, adică din momentul pronunțării deciziei instanței de apel.

5. Avocatul Bîrcă Ludmila în numele părții vătămate Boghiu Ion și partea vătămată, Boghiu Ion, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, contestă hotărârile instanțelor de fond cu recurs ordinar, solicitând casarea parțială a acestora în latura penală și în latura civilă cu rejudecarea cauzei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului Plamadeala Constantin să-i fie stabilită pedeapsa închisorii pe termen de 1 an 4 luni, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 2 ani, iar în conformitate cu art. 90 Cod penal, să fie dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune de 1 an. Admiterea integrală a acțiunii civile cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 38279,84 lei și 6000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, în total suma de 44279,84 lei și a prejudiciului moral în sumă de 50000 lei.

În motivarea cerințelor înaintate recurenții au menționat, că instanțele de judecată au apreciat corect probele, însă nu au luat în considerație gravitatea infracțiunii incriminate, nu a ținut cont pe deplin de prevederile art. 75 Cod penal și nu au stabilit o pedeapsă care ar contribui la corectarea și reeducarea inculpatului.

Consideră recurenții că acțiunile inculpatului urmau a fi apreciate sub aspectul prejudiciului cauzat relațiilor sociale ocrotite de legea penală, condițiilor intervenirii lor, precum și atitudinea inculpatului aferent infracțiunii comise.

În acest sens, subliniază că infracțiunea săvârșită de către inculpat a atentat la relațiile sociale cu privire la securitatea circulației rutiere și la sănătatea persoanei (tamponarea pietonului a avut loc pe trecerea pentru pietoni, iar inculpatul efectua manevra de virare cu 50 km/h fiind la cotitură).

Inculpatul numai după ce instanța de apel s-a expus parțial asupra acțiunii civile a achitat prin mandate poștale suma de 21000 lei.

La fel, consideră recurenții că instanțele de fond greșit au soluționat acțiunea civilă în partea admiterii în principiu a acțiunii civile, or, la materialele dosarului sunt anexate dovezi necesare pentru soluționarea în fond a acțiunii civile cu privire la compensarea prejudiciului moral și material cauzat părții vătămate Boghiu Ion, fiind prezente dovezi suficiente.

Remarcă recurenții, că la acțiunea civilă au fost anexate probe veridice ce ar confirma necesitatea tratamentului anume în legătură cu acțiunile inculpatului și

suportarea cheltuielilor pentru tratamentul prescris, inclusiv pentru transport, prejudiciul material suportat în mărime de 37640 lei (6216 lei - cheltuieli pentru tratamentul medicamentos și dispozitivele ajutătoare de mers (cârja cu sprijin subaxilar și cârja sprijin antebraț); 2351 lei - cheltuieli pentru achitarea serviciilor de transport taxi în scopul deplasării; 7256 lei (343,46 euro) - cheltuieli suportate pentru procurarea biletelor de avion fiicei Boghiu Natalia pentru ca ultima să zboare din Roma (Italia) în Chișinău pentru îngrijirea tatălui accidentat (2 bilete dus-întors); 18817 cheltuieli în legătură cu alimentația indicată și produsele de uz casnic necesare pe parcursul tratamentului; 3000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru acordarea serviciilor avocatului, precum și prejudiciul moral cauzat în mărime de 50000 lei.

Subliniază recurenții, că în ședința de judecată din 06 octombrie 2017 a fost înaintată acțiune de concretizare a cerințelor din acțiunea civilă (suplimentară) cu solicitarea încasării sumei de 38279,84 lei, 3000 lei cheltuielile pentru asistența juridică, în total suma de 41279,84 lei și prejudiciul moral în mărime de 50000 lei, la fel au fost anexate probe confirmative, iar înscrisurile anexate la materialele cauzei demonstrează că cheltuielile potrivit bonurilor anexate sunt anume în legătură cu tratamentul prescris în urma acțiunilor inculpatului.

Relevă recurenții, că instanța de judecată a neglijat drepturile părții vătămate, fără a lua în considerație că a avut nevoie de ajutorul altei persoane, fiind cu piciorul în ghips, a suferit dureri, din care cauză a avut insomnie, fiindu-i umilită demnitatea sa și nu are posibilitate financiară și timp pentru a se adresa cu cerere de încasare a cheltuielilor în procedură civilă separată, ori acesta deja este la vârstă înaintată, este profesor de muzică, iar din salariul pe care îl primește lunar nu poate achita serviciile unui avocat.

Totodată, Plamadeala Constantin până în prezent nu a restituit prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiune.

Evidențiază că în urma accidentului rutier lui Boghiu Ion Vasile i-au fost cauzate leziuni corporale medii, s-a aflat la tratament staționar și ambulatoriu, fapt pentru care a suportat cheltuieli în sumă de 41279,84 lei, după cum urmează:

- 9204,35 lei - cheltuieli suportate în legătură cu tratamentul medicamentos și dispozitivele ajutătoare de mers - cârja cu sprijin subaxilar și cârja sprijin antebraț;

- 2693,49 lei - cheltuieli suportate în legătură cu achitarea serviciilor transport taxi în scopul deplasării;

- 7256 lei (343,46 euro conform cursului BNM din 27 februarie 2017/02 mai 2017) - cheltuieli pentru procurarea biletelor de avion fiicei Natalia Boghiu pentru ca să zboare din Roma (Italia) în Chișinău pentru îngrijirea tatălui accidentat;

- 19126 cheltuieli suportate în legătură cu alimentația indicată, produsele de uz casnic necesare pe parcursul tratamentului;

- 6000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru acordarea serviciilor avocatului în prima instanță și în instanța de apel.

Mai relevă recurenții, că suma de 15000 lei, dispusă spre încasare de către instanța de apel cu titlu de prejudiciu moral este prea mică pentru suferințele morale trăite de partea vătămată.

Invocă, că la aprecierea quantumului prejudiciului moral nu s-a ținut seama de toate circumstanțele cauzei, de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, inclusiv de datele obiective stabilite prin raportului expertiză medico-legală nr. 6333/D din 15 martie 2017, potrivit căruia lui Boghiu Ion, i-au fost cauzate vătămări corporale sub formă de: „fracturi multiple ale oaselor gambei drepte; excoriații regiunea parietală”, motiv din care a stat la pat mai mult de 4 luni, în care nu s-a putut mișca de sine stătător și permanent a avut nevoie de ajutorul unei persoane.

Drept urmare a accidentului rutier produs și conform extrasului medical eliberat de către medicul traumatolog, în decursul următoarelor 12 luni, partea vătămată urmează să mai suporte o intervenție chirurgicală pentru a fi înlăturată tija zăvorâtă din gamba piciorului care însăși se datorează exclusiv vinovăției inculpatului, ceea ce îi cauzează dureri fizice, cheltuieli medicale, disconfort fizic, perioade de recuperare prin proceduri de kinetoterapie, imposibilitatea îndelungată de a activa în câmpul muncii.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel corect și-a motivat soluția în partea individualizării pedepsei penale cât și în partea acțiunii civile.

7. Avocatul Popa Marin în numele inculpatului, de asemenea a prezentat 2 referințe pe marginea recursului declarat de avocatul Bîrcă Ludmila în numele părții vătămate și partea vătămată Boghiu Ion, considerând că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil cu menținerea hotărârii atacate.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acesta urmează a fi respins, reieșind din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu este întemeiat legal (este nefondat).

Conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

După cum rezultă din conținutul recursului declarat de avocatul părții vătămate și partea vătămată Boghiu Ion, se constată că, recurenții critică decizia

instanței de apel sub aspectul pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, precum și în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Având în vedere temeiurile de drept menționate și esența argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul penal conchide că recurenții critică decizia instanței de apel din 2 considerente, și anume, din punctul de vedere al individualizării pedepsei penale, considerând că inculpatului urma a-i fi aplicată o pedeapsă mai aspră și din punctul de vedere al greșitei soluționări a acțiunii civile, care în opinia recurenților urma a fi admisă integral.

Cu referire la argumentele recurenților în privința dezacordului cu pedeapsa aplicată inculpatului Plamadeala Constantin, instanța de recurs consideră neîntemeiate afirmațiile recurenților în ceea ce privește necesitatea aplicării în privința inculpatului a unei alte categorii de pedeapsă, și anume pedeapsa închisorii pe termen de 1 an și 4 luni, cu suspendarea executării acesteia pentru o perioadă de probațiune de 1 an și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 2 ani.

În susținerea acestei opinii Colegiul penal notează, că instanța de apel corect a dispus casarea sentinței în latura penală în partea stabilirii pedepsei și a pronunțat o nouă hotărâre în această parte, prin care lui Plamadeala Constantin, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 25000 lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Colegiul penal punctează, că prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și

respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echităţii sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni atât din partea ultimului, cât şi a altor persoane.

Totodată, conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârşirea unei infracţiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispoziţiile Părţii generale a acestuia. La stabilirea categoriei şi termenului pedepsei, instanţa de judecată ţine cont de gravitatea infracţiunii săvârşite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanţele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influenţa pedepsei aplicate asupra corectării şi reeducării vinovatului, precum şi de condiţiile de viaţă ale familiei acestuia.

În acest context, Colegiul penal conchide, că instanţa de apel la compartimentul individualizării pedepsei, a acordat deplină eficienţă prevederilor art. art. 61, 75, 76 Cod penal, luând în consideraţie faptul, că inculpatul a săvârşit pentru prima dată o infracţiune, care face parte din categoria celor mai puţin grave, din imprudenţă, s-a căit sincer de cele comise şi a solicitat examinarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Instanţa de recurs apreciază critic alegaţiile recurenţilor prin care aceştia consideră oportună aplicarea în privinţa inculpatului Plamadeala Constantin a unei pedepse mai aspre, de altă categorie, deoarece sub acest aspect instanţa de apel, având în susţinere Recomandările Consiliului de Miniştri al Uniunii Europene, prin care s-a recomandat guvernelor statelor membre să limiteze atât cât este posibil privarea de libertate în cazul unor infracţiuni minore şi a persoanelor care ar prezenta un pericol social redus, corect a remarcat, că aplicarea unei pedepse mai aspre în privinţa unei persoane la o vârstă atât de tânără, când are loc formarea personalităţii, va duce din contra la deformarea personalităţii acestuia şi nu la corectarea lui.

De asemenea, instanţa de apel corect a exclus pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport aplicată inculpatului de către prima instanţă, or, din conţinutul normei incriminate lui Plamadeala Constantin, rezultă cu certitudine că privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată doar în situaţia când inculpatului i se stabileşte pedeapsa principală sub formă de închisoare, însă în situaţia supusă examinării corect acestuia i-a fost aplicată o pedeapsă în formă de amendă în limitele minime admise de lege, reieşind din personalitatea acestuia, care prezintă un pericol social redus, luându-se în consideraţie totodată gravitatea infracţiunii săvârşite şi situaţia materială a familiei celui vinovat.

Colegiul penal statuează că pedeapsa este echitabilă atunci când ea impune infractorului lipsuri şi restricţii ale drepturilor sale, proporţionale cu gravitatea infracţiunii săvârşite şi este suficientă pentru restabilirea echităţii sociale, adică a drepturilor şi intereselor victimei, statului şi întregii societăţi, perturbate prin infracţiune.

Mai mult, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit, aplicarea unei pedepse necorespunzătoare gravității proprii infracțiunii, ar însemna fie a-l supune pe infractor unui spor de privațiuni sau de restricții ce nu este necesar pentru a corecta conduita sa, fie dimpotrivă, a-i impune o suferință care, datorită intensității sale reduse, în loc să-l intimideze și să-l îndrepte, mai degrabă îl încurajează să persevereze în încălcarea legii penale.

Așadar, în viziunea instanței de recurs, instanța de apel la compartimentul individualizării pedepsei a acordat deplină eficiență prevederilor legale și just a conchis că, corectarea și reeducarea inculpatului poate avea loc în condițiile aplicării pedepsei în formă de amendă, în limita minimă prevăzută de lege, deoarece inculpatul a beneficiat de reducerea limitelor de pedeapsă conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, care va atinge scopul restabilirii echității sociale, precum și prevenirea de săvârșirea noilor infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

În ceea ce ține de dezacordul recurenților cu soluționarea acțiunii civile de către instanța de apel, Colegiul penal menționează că potrivit art. 219 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru:

- 1) tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia;
- 2) înmormântarea părții vătămate;
- 3) plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor;
- 4) executarea contractului de depozit al bunurilor.

La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Totodată, conform art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Art. 1423 Cod civil stabilește, că mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În opinia instanței de recurs, în baza prevederilor legale precitate și ținând cont de practica judiciară constantă în domeniu, instanța de apel a pronunțat o soluție corectă referitor la încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Boghiu Ion a cuantumului prejudiciului moral în sumă de 15000 lei.

Astfel, decizia instanței de apel este legală și argumentată juridic, la aprecierea cuantumului prejudiciului moral fiind luate în considerație caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice ale părții vătămate, starea materială a inculpatului Plamadeala Constantin, posibilitățile financiare ale acestuia precum și faptul că însăși condamnarea acestuia constituie o satisfacție morală pentru pătimit.

În ceea ce ține de dezacordul recurenților cu soluționarea pretențiilor privind repararea prejudiciului material, Colegiul penal consideră că instanța de apel, întemeiat a argumentat necesitatea soluționării acestor pretenții în ordinea procedurii civile.

Or, la caz, pentru determinarea legăturii de cauzalitate dintre fapta ilicită și consecințele prejudiciabile în forma valorii medicamentelor și cheltuielilor de transport expuse în bonurile fiscale și bonurile de plată, este necesar de a determina care dintre aceste cheltuieli sunt legate nemijlocit de faptul cauzării vătămarilor corporale părții vătămate în urma accidentului rutier, situație care corect a fost apreciată de către instanța de apel ca fiind circumscrisă prevederilor art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, potrivit căruia în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

De asemenea, instanța de apel corect a relevat, că potrivit probelor prezentate instanței, în unele bonuri fiscale sunt incluse produse alimentare, produse de uz casnic, cheltuieli de transport, dar care nu probează nemijlocit cheltuielile suportate de partea vătămată Boghiu Ion și legătura de cauzalitate a acestor cheltuieli cu fapta ilicită a inculpatului.

La fel, instanța de recurs consideră că instanța de apel în baza bonului de plată seria PL nr. 347077 din 25 septembrie 2017 (f.d. 110, vol.I) și ordinul de încasare nr. 23459162 din 15 noiembrie 2017 (f.d. 194, vol.I), corect a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate, Boghiu Ion, a

cheltuielilor de asistență juridică prestată de avocatul Bîrcă Ludmila, în sumă de 6000 lei.

Față de cele descrise mai sus, Colegiul penal ajunge la concluzia că decizia instanței de apel este corectă atât în partea stabilirii pedepsei cât și în latura civilă, iar argumentele invocate în cererea de recurs înaintată sunt unele nefondate, motiv din care se impune respingerea, ca inadmisibilă a recursului declarat de avocatul Bîrcă Ludmila în numele părții vătămate și partea vătămată Boghiu Ion.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de avocatul Bîrcă Ludmila în numele părții vătămate și partea vătămată Boghiu Ion, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău 22 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui ***Plamadeala Constantin xxxxx***.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **29 iunie 2018**.

Președinte

Nadejda Toma

Judecătorii

Vladimir Timofti

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

Victor Boico